

Felelős szerkesztő
Dr.
SALACZ ELEMÉR
Szerkesztőség:
I. ker. BELICEY-U.
9. SZ.

SZARVASI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 120 k.
Negyedévre 30 k.
Egyes szám 2 k.
Kiadóhivatal:
I. K. BELICEY
UT 9. SZÁM.

Laptulajdonos: a Szarvasi Kisgazdák és Földmívesek Pártköre

Felelős kiadó: Gulyás Pál.

Megjelenik minden Pénteken reggel.

Surlódások

Írta: Ifj. Litauszky Mihály.

A buza megért. Nagyjából le van aratva. Behordás, cséplés előtt állunk. Nemcsak a munkásoknak, de maguknak a gazdáknak is — a dolog súlyos jelentőségének teljes felismerésében — ma az a legnagyobb gondja, hogy az aratásból kimaradt és dolgozni akaró munkásnak legalább a cséplés juttasson az idejéből kenyeret.

Ugyanezzel a problémával foglalkozik a „Szarvasi Hírlap” f. hó 2-iki számának „Válságok előtt” című cikke, amely megható ugyan, de a valósággal hadilábon áll. A cikk szerint ugyanis kisgazdáink dicsőséges pályafutásuk kezdetén, jó vezetők behatása alatt, a szociális reformok egész szép sorozatát vették fel programjukba. Azonban az önérdék győzött, a vezetők is változtak, a programok is alakultak. Nos, ez nem egyéb, mint rosszakaratú beállítás, a munkásság félrevezetése.

A szarvasi gazdák jóval a cséplés előtt egy értekezleten kijelentették, hogy részesekkel akarnak csépelni, s bármi legyen is a cséplési százalék, követelték, hogy annak fele a részeseket illesse. Hogy a gazdák ezen igyekezete egyes gépészek s illetve géptulajdonosok makacsságán megtört, ezért a gazdákat okolni szent együgyűség. Még nagyobb, bár kevésbé szent, de a lólábat annál inkább kimutató együgyűség az egész gazdatársadalomra akarni teríteni a vízes lepedőt azért, mert egy-két gazda a munkásokat — amit egyébként mi is helytelenítünk — nem terményben, hanem pénzzel fizeti.

A buza megért. Am Szarvason még mindig van valaki, aki érellenkedik. Aki önös célja érdekében tüzes csóvával jár a még parázsló zsarátnok között, s esztelen indulatában a megértést kereső gazdára akarja a már szintén erre törekvő munkást uszítani. Aki a munkanélküliség kérdését vagy tudatlanságból, vagy tudatosan vicinális osztálygyűlölet szítása céljából speciális helyi tünelként szeretné feltüntetni. Holott már min-

den újságolvasó munkás tudja, hogy a munkanélküliség ma világkrízis. Ez, sajnos, nemcsak Szarvason vagy Kurtabugacon, de az egész világon meg van.

Amerikában ötmillió, Franciaországban és Angliában szintén millió, sőt Olaszországnak csak egyetlen városában huszezernél több a munkanélküliek száma. Világjelenséggel állunk tehát itt szemben. Olyan bajjal, amely nem csak nálunk van meg — sőt talán nálunk a legkisebb mértékben — s amelyet éppen nem a „Szarvasi Hírlap” osztálygyűlölet keltésére alkalmas cikkeihez hasonló eszközökkel lehet gyógyítani. Mert hiszen kiváltképpen az osztályharc szülőanyja a munkanélküliségnek.

Avagy nem-e a vörösuralom alatt volt a legnagyobb a munkanélküliség? Nem-e Szovjetországban pang legáltalánosabban a termelő munka? Nem-e a bolsevizmus, e legádázabb, legszélsőségesebb osztályharc volt az oka annak, hogy a magyar közigazdasági élet ennyire tönkre ment?

Ismételjük: a munkanélküliség ma világkrízis. Nálunk legnagyobb okozója az a gazdasági pusztulás, amelyen mi a háborúvesztés miatt átmentünk, s a melyet a Károlyi-féle hazaárulás, a forradalmak, a bolsevizmus okoztak, s a mely felforgatta az egész világgazdaság szövevényes egyensúlyát.

Ennek helyreállítására pedig az egymást megértés, a kölcsönös szeretet, s az ezeken alapuló egymáshoz közrefűzés vezethet, de nem a „Szarvasi Hírlap” marakodásai.

Ezek után, de a „Szarvasi Hírlap”-pal szemben egyébként is fölösleges a nevezett lap által oly kedves naivitással lemondásra felhívott képviselőnköt védelembe venni. Csupán csak megjegyezni akarunk egyet-mást ezzel szemben.

A „Szarvasi Hírlap” ma úgy véli, hogy képviselőnköt a megtévesztett néprétegek akarata emelte a magas polcra. Kitűnő helyiérdekű publicistánk: Müller Károly „szerkesztő” ur feleli, hogy ama bizonyos időkből, amikor még a szarvasi kisgazdapárt választmányának alelnöke volt, szintén a legnagyobb agitációt fejtette ki képviselőnk megválasztása érdekében, s így most maga-

magát teszi e kiruccanásában neveltségessé. Mert hiszen képviselőnk programja megválasztása óta egy betűnyit se változott. Annyit semmi esetre sem, mint Müller ur! Egyik nagy költőnk, Jósika Miklós mondja: „Nemes foglalkozás a gazdálkodás: a legnemesebbek közül való, mert szorgalom, éleltrevalóság, haza és maradékszereteten épül.”

A költőnek e tekintetben teljes igazsága van Találkozók-e valjon oly szorgalom, s annyi hazaszeretet másutt, mint a gazdálkodónál, a földmunkásánál. Ki képes valjon arra, hogy — mint a gazda, vagy a munkás — reggel 2—3 órától este 10—11 óráig is dolgozzék fáradhatatlanul mindnyájunk megélhetéséért, hazánk felvirágoztatásáért.

Am ezt az osztályt, a földmíves osztályt nevelni kell. De nem olyan személyeskedő, marakodó cikkekkkel, aminők a „Szarvasi Hírlap”-ban az utóbbi időben egyie-másra jelentek meg. Mert csak így fog beteljesedni gróf Széchenyi István mondása: „Nem nézek én annyit hátra, mint sok hazámfia, hanem inkább előre, nincs annyi gondom tudni, „valamik voltunk,” de inkább átnézni „idővel miik leendünk.” A mult elesett hatalmunkból, a jövődönök urai vagyunk. Ne bajlódjunk azért hiábavaló emlékezőkkel, de bírjuk inkább elszánt hazafiságunk s hiv

egyesülésünk által drága anyaföldünket szebb virradásra. Sokan azt gondolják: Magyarország volt, én azt szeretem hinni: lessz: „Ami a munkanélkül maradt földmíveseket illeti ezek ellátásáról gondoskodni bizonyára kötelességének fogja tartani a kormány, a melynek ez feladata. Miattuk tehát ne fájjon fogadatlan prókátoruknak: a „Szarvasi Hírlap”-nak a feje.

Ami a „Szarvasi Hírlap” július 2-iki számában megjelent „Szerény kérdés” című cikket illeti, nos én ezt inkább „Elmés kérdés”-nek címeztem volna.

Azt állítja, hogy a gazda panaszkodik, sir, hogy minden drága, hogy valamikor egy köből buzáért egy pár cszímát lehetett venni, most azonban vásárkor ugyanennyi buzáért két párt lehetett vásárolni. Kérdem a tisztelt cikkirő urat, vagy sugalmazóját, hány pár

gos, a városban előtt az izgalom, kőszá hitek keringtek, melyek balesetét, öngyilkosságot, gyilkosságot emlegettek.

A trónörökös tragédiájáról éveken keresztül nem lehetett szólni. E hü történet is csak naplónak volt szánva, de miután Margutti császári hadsegéd jónak látta ez ügyet adatok alapján szellőztetni, nincs most már semmi akadálya annak, hogy Rudolf trónörökös tragédiájának hiteles történetét a nyilvánosságnak átadjuk.

Azon a végzetes szombatn a trónörökösnek becsületszava lejárt és tisztázni akarta magát, úgy Vecsera Mária, mint annak nagybátyja, Baltazzi Hektor előtt. A helyet a Bécs melletti Mayerlingben választotta. Az ürügy vadászat rendezése volt. Kocsisát, Bratfischit azzal bizta meg, hogy Vecsera bárónőt hozza ki. A számozatlan fiakkere egész délután kereste a bárónőt, míg a Grabenen egy divatárúüzletben végre ráakadt.

Este lett, mikor találkoztak. Barátságos társalgás közben vacsorára terítették. A trónörökös előadta, hogy mindenekelőtt édes atyjánál kísérletet tett, hogy feleségétől, a helga királyi hercegnőtől elválhasson. A császár hallani sem akart erről, hanem durván kiutasította. Ekkor a papához fordult, hogy mondja ki a válást. Hiába minden.

Végül kérte Máriát és nagybátyját, mentseik fel az adott szótól. Vecsera Mária bevallotta állapotát, felhánnya becsületének tönkretételét. Szóváltás támadt, a pezsgő is megtette hatását. Egyik szó a másikat követte. Mária nagybátyja beavatkozott. Társalgásról már szó sem lehetett, ez már veszekedés volt. Baltazzi a trónörökös becsületszavának a megszegésével vádolta. A mint a két férfi elvesztette az eszét, megtörtént a szerencsétlenség. A trónörökös dühében kirántotta vadászkését és Baltazzi a balvállán súlyosan megsebezte. Ellenfele fegyvertelenül lévén, felkapott egy pezsgős üveget és fejbe vágta a trónörökösöt. Az ütés oly súlyos volt, hogy Rudolf koponyájának jobboldala nemcsak hogy meghasadt, de roncsosá lett. Ő maga pedig elterült a szoba padlóján.

A nagy zajra a szobából, ahol a vadásztársaság vacsorált, berohant Hoyos gróf s elborzadt a rettenetes látványtól, a falról lekapott egy revolvért és lelőtte Baltazzi. Vecsera Mária sikoltva felszökött a szobából felvezető csigalépcsőn s a magánál hordott mérget megitta. A helyszínén a tragédiának egyszerre három áldozata lett.

Igy történt.

Emődý Egyossy Géza.

T Á R S A G

Hogyan halt meg Rudolf trónörökös.

Ezt a címet már ezerszer leírták, magát az esetet ezertéleképpen elmondták, most az „Új Nemzedék” erről olyan helyről kapott információ alapján írja az alábbiakat, ahol a szerencsétlenül járt trónörökösnek tragédiáját hitelesen tudják.

Az idősebb emberek még emlékeznek a heves véderővitára, Janszky tábornok esetére, aki megkoszorúzta a Hentzi-szobrot, a hatalmas és tiltakozó tüntetésekre. 1889. A levegő izzó. A Múzeum-köruton s a Károly-köruton óriási tömeg, melyeket csak szuronyokkal lehet visszatartani. A gyűlölet egyre nő Tisza ellen. Verhovay azt írja lapjában, akinek kutyája van, nevezze Tiszának.

S a kritikus napokon, mikor az izgatottságban a legrosszabbtól lehetett tartani s a tüntetések sebesültjeit szállították a kórházba, az emlékezetes vasárnap délután 6 órakor lecsapott a villám: a Magyar Távirati Iroda közzé tette az első táviratot, mely Bécsből, az udvartól érkezett, hogy tegnap Rudolf trónörökösöt vadászon baleset érte.

A lapok különkiadást se adhattak, a nyomdászemélyzet nem volt kéznél. Sajátsá-

csizmát volt szerencsés ily áron venni? Én úgy tudom, hogy egy pár cizmának az ára még ma is 1300—1500 korona körül mozog. Tehát vagy felületesen szemlélődött, vagy rosszakaratu beállítás a csizmák olcsó ára.

Ami a gazdáknak azon való panaszkodását, sirását illeti, hogy a buza olcsó, ebben minden más drága, — ezzel szemben megjegyzem, hogy Müller ur megint csak feleli azt, hogy ő felesége nyomdatulajdonosi mivoltának révén lapja hasábjain heteken át sirt, panaszkodott, rugkapálódzott a miatt, mert a felesége üzlete és háza a Simonéhoz képest aránylag sokkal többre van felbecsülve.

Ugyanilyen panaszkodhatnak a gazdák is. Mert hiszen jön majd a vagyonszállás, a jószág, a gazdasági felszerelések váltása, mely pld. egy 100 kat. holdas birtoknak legkevesebb 150 ezer korona váltást jelent. Ma egy ily horribilis kiadáshoz párosul a gazdának még egyéb kiadása is, u. m.: cseléd, bognár, kovács, szabó, cipész munkák, kelmebeszerzés, melyek összege minimum 100 ezer koronára tehető. Ily körülmények között sokkal kevésbé csodálható ha a gazda sir, mint az, ha — pláne Szarvason — Müller ur panaszkodik.

A cikknek a tisztviselők fizetésére vonatkozó részére annyit kívánok megjegyezni, hogy közülünk senki sem ellensége a tisztviselők megélhetésének és fizetésük emelésének. A mi véleményünk e tekintetben is aligha egyezik a Müller uréval, mert a miénk az, hogy: élni és élni hagyni.

A drágaságnak is alighanem annyira oka a gazdák, mint — teszem fel — annak, hogy a nap keleten és nem nyugaton kél fel. Amióta jószerencsénk, hogy Müller ur e miatt is nem a mi fejünket ütögeti a vízestáncba. Ami egyébként nem is lenne csodálatos ott, ahol a kukorica 750—800 koronára ma ára mellett be merik tényként azt állítani, hogy az a gazdák 9 koronáért literezik.

Ilyen és ehhez hasonló cikkekkal, melyek nem az érintkezés, közlekedési pontokat keresik, hanem a surlódás felületek lempiátása helyett azok kiélesítését szolgálják, nem teszünk jószolgálatot a megnyugvást kereső köznek, legfeljebb bizonyos egyéni érdekeknek és semmi esetre sem mozdítjuk elő azt, hogy tessmí legyünk Kossuth Lajos apánk mondása; „Oly hatalmasnak hiszem én a népet, hogyha összetart, a ropogva összerogyó ég boltozatait is képes fenntartani erős karjaival!”

Pártélet

Rendkívüli közgyűlés. A szarvasi kisgazdák és földművesek pártkőre f. hó 24-én vasárnap délután 2 órakor a pártkör helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyen csak a tagsági igazolványt kiváltott tagok vehetnek részt.

— **Milyen lesz az idei termés?** A földművelésügyi miniszter legutóbbi jelentése szerint az idén a múlt évi tíz és fél millió métermázsza buzatermésével szemben tizenegy és fél millió métermázsza számíthatunk. Rozs kevesebb lesz, négy és fél millió métermázsza, míg a múlt évben öt és fél millió métermázsza volt a termés. Ez a becslés nagy csalódást okozott, mert 22—25 millió métermázsza gabonatermést jósoltak az előző hírek, míg a buza s a rozs együttes terméskilátása a mostani jelentés szerint csak valamivel több, mint 16 millió métermázsza. Általában remélik, hogy a cséplés eredményei eme becslés adatait megjavítják.

— **Halálozás.** Szrnka Ilonka, az angolmagyar bank szarvasi fiókjának tisztviselő-nője hétfőn rövid szenvedés után elhunyt. Temetése kedden délután ment végbe nagy részvét mellett.

— **Fényes esküvői ünnepség** keretében vezette oltárhoz július hó 2-án a szolnoki templomban köztisztelést álló polgármesternak Simon András gözmalomtulajdonosnak kedves és bájos leányát Etikét városunk közkedveltségnek örömdé, kiváló tehetségű orvos dr. Molnár János, volt ezredorvos. Esküvő után a fiatal pár a Balaton mellé utazott. Értesülésünk szerint dr. Molnár János szeptember hóban kezdi meg orvosi működését.

— **Csonka-Aradmegye kormánybiztosa.** A kormány Salacz Gyulát, Csanád vármegye főispánját Arad vármegye meg nem szállott területére kiterjedő hatáskörrel a főispáni teendő ellátásával történt megbízásának érintetlenül hagyása mellett kormánybiztossá nevezte ki.

— **Kérelem a volt 101-es katonákhoz.** Felkérem mindazokat a volt bajtársaimat, akik személyes tapasztalataik révén adatokkal tudnak szolgálni dr. Gabnay Sándornak a sebesült és beteg katonákkal szemben tanúsított bánásmódjára vonatkozólag, hogy jelenlegi pontos lakcímük megjelölése mellett a személyes tapasztalatból tudott esetlel velem a személyes tapasztalatból, minél előbb részletesen közöljék címre küldjenek. Orosháza, 1921. július hó 12. Bajlársi üdvözléssel: dr. Mitlasovszky János az „Orosházi Friss Ujság” szerkesztője.

— **Érdekes adatok a bibliáról.** Az emberi türelemnek se vége, se hossza. Így eshetett meg, hogy egy szobaludós megszámálta a biblia betűit és különböző, gyakran ismétlődő szavait. Számításainak nagyon érdekes eredményeit az alábbiakból közöljük: A bibliában 3,556.480 betű, 773 746 szó, 31 172 szakasz, 1189 fejezet és 66 könyv foglaltatik. Az „és” szócska 46,277-szer, az „Ur” szó pedig 1855-ször fordul elő a szövegben. A 118. zsoltár 8 szakasza képezi a biblia kellős közepét. A hetedik fejezet Ezráról szóló 11 szakaszában a ABC összes betűi megvannak a „j” betű kivételével. A leghosszabb szakasz Eszter könyve VIII. versének 9. szakasza, a legrövidebb János XI. versének 35. szakasza.

— **Vallás-statisztika.** Hivatalos helyről Csonka-Aradmegye ország vallás-statisztikáját a következőkben adják:

róm. kath.	4,708.000
református	1.597.000
evangelikus	463.000
zsidó	461.000
gör. kath.	150.000
gör. kel.	77.000
unitárius	5.000
egyéb	8.000

Nagymagyarországon volt:

róm. kath.	9,000.000
gör. kath.	2,800.000
református	2,603.000
gör. kel.	2,334.000
evangelikus	1.307.000
unitárius	74.000
zsidó	912.000
egyéb	17.000

— **Tilos a legeltetés.** A hatóság rendeletet bocsájtot ki, mely az utcákon való legeltetést tiltja. Köztisztasági és szépművészeti szempontból egyaránt helyes intézkedés. Csak egy a baj. Az, hogy még a főbb utcákon sem hederitene rá.

— **Késik a cigarettapapír-adó.** A pénzügyminiszter rendelkezése szerint a szivarka papír és hüvely csak augusztus elsejétől adóköteles, addig zárjegy és adó nélkül árusítható.

— **A románok által elharácsolított vasúti küldemények** után, állítólag, most utólag beszedik az államvasutak a fuvardíjakat is. Százmilliókra rug az a kár, amelyet az iparosok, gyárosok, kereskedők és magánosok szenvedtek, akik az államvasutakra bízták áruike szállítását. A vasutak nem tudták megővni a feleket a károsodástól. Most — hónapok, csaknem évek mulva — még a fuvardíjakat is meg akarják fizetni velük!

— **Harmincféle pénznem van forgalomban.** Általánosan hallani a panaszt, hogy kevés pénzünk van. Pénzünk kevés,

ezzel szemben viszont — sokféle. Egyik türelmes olvasónk, aki az időt nem tekinti pénznek, összeszámította, hogy jelenleg éppen harmincféle pénznem van forgalomban. És pedig: az új 10.000 koronás, az új 5000 koronás, az új 1000, 500 és 100 koronás, a régi 100 koronás, a régi 50 koronás, a régi 20 koronás, a posta 20 koronás, a posta 10 koronás, kétféle régi 10 koronás, a posta 5 koronás, a piros és szürke 2 koronás és az 1 koronás. Ritkán van alkalmunk találkozni a százkoronás arannyal, ugyanígy a 20 és 10 koronás, 1 forint és 1 koronás, ezüstpénzekkel. Hátra van még az 50 és 20 filléres papírpénz, a vas és nikkellel 20 filléres, a nikkellel és „kukoricás” 10 filléres, a vas és réz kétfilléres és a fillér. Ha valaki mindegyik pénznemből csak egy darabbal rendelkezik, úgy névérték szerint 16.971 korona és 14 fillérje van, ha a százkoronás aranyat is csak 100 koronába számítjuk.

— **Szerbia felé az áruforgalom is megindult.** Hirt adtunk róla, hogy jul. 10-én Szerbiával megindul a közvetlen forgalomra is vonatkozás. Az áruszállítás éppugy, mint a régi időkben, közvetlen fuvarlevelekkel történik. Nemcsak kocsirakományi, hanem darabárúküldeményt is továbbítanak. Ez a régi nemzetközi leszámlási elv teljes visszaállítása. A költségek csak az, hogy a küldemény költségét a háttér meg kell fizetni. Onnan minden költség a vasutak átalános rendelkezési állomásig. Utánvétellel, készpénzfelleggel és szállítási határidőbiztosítással nem lehet feladni semmit. Az áruforgalom egyelőre Széreg, Röske, Kelebia, Gyékényes és Mura-keresztúr állomásokon fog megindulni.

— **Egy külön szomorú halála.** Angolországban él a legtöbb bogaras ember. Nemrégiben például — mint olvassuk — Londonban meghalt egy hatvanöt éves öregember, aki nemsokkal fiatalabb fivérével évek hosszú sora óta teljesen magányosan élt egy elhagyatott házban. Mindketten engesztelhetetlen nögyűlölők voltak és senki vissza nem emlékezhetik arra, hogy valaha asszonyféle lépte volna át a küszöbükre. A felesasszony az ajtó elé kellet, hogy tegye a fejét, de nyomban odább is állt, mert rettegett a két öreg embertől, akik förtelmesen piszkosak voltak. Tíz évvel ezelőtt halt meg a két külön nővére és azóta mindenki kerülte őket, mert még férfit sem engedte be a házba. Esztendőnk óta nem mutatkozott a két testvér az utcán, az ablakokat is gondosan becsukták, mintha még a naptól is félnének. Egy napon a fiatalabbik megjelent a rendőrségen és közölte, hogy a testvére meghalt. Bizottság ment ki a házba, amelyet irtózatban találtak. Bokáig ért a piszok, a levegő elviselhetetlen volt, de mindennél irtózatosabb maga a halott. Nyolc napig kintlódott betegágyán, testvére azonban nem mert orvoshoz menni, attól félt ugyanis, hogy kigunyolják. A halottmósa kijelentette, hogy soha még nem látott ehhez hasonló holttestet. A feje akár az oroszlané, arcát teljesen beleperte a szakáll s a test, amely évek óta nem látott vizet, olyan volt, mint egy négeré. A fiatalabbik testvért, szabódása ellenére, beszállították egy kórházba, ahol először is megfürdőtötték, azután új ruhába bujtatták.

Forgalomba hozzák az 50, 20, 10, 2 és 1 koronás államjegyeket.

A 100 koronásokat július 31 ig lehet levonás nélkül becserelni.

A pénzügyminiszter rendeletben intézkedett a 100 koronás bankjegyek kicseréléséről és határidőhöz köti a levonás nélküli beváltást. Ugyanakkor intézkedik az 50, 20, 10, 2 és 1 koronás államjegyek forgalomba hozataláról is.

A kisebb címletek kibocsátása egyelőre csak a magyar felülbélyegzésű 100 koronás bankjegyek kicserélése végett történik. A

százkoronások levonás nélküli kicserélésének időtartama július 31-ig bezárólag terjed. A beszolgáltató fél nem követelheti, hogy a százkoronás bankjegyek beszolgáltatása ellenében ugyanolyan című államjegyeket adjanak ki a részére.

A rendelethez csatolt független a bankjegyek leírását tartalmazza. Az ötven koronásokon II. Rákóczy Ferenc mellképe, a 20 koronáson a budai halászbástya a Mátyás-templom képével, a tízkoronáson a lánchíd és a királyi palota, a 2 koronáson az országcímér és hullámzó buzakalászatokat arató tipikus magyar alak, az 1 koronáson kalászkoronával ékített női fej, a másik oldalán pedig az országcímér látható.

Egyház. Iskola.

Egy igazgatói jelentésről.

Mindazoknak, akik az állami polgári leányiskola évzáró ünnepélyén megjelentek, egy felejthetetlen, kedves emlékekkel gazdagodtak.

Az ügyesen egybeállított műsor, a tapintatosan megválasztott költemények betanítása, a kifogástalan hozzáértéssel vezetett énekszámok, az ünnepély keretében soronkívül beállított zongora játék, jubileumi üdvözlőbeszéd és Lukes Ilonának az elmúlt tanévre vonatkozó, páratlan gondossággal, mindenre kiterjedő figyelemmel egybeállított igazgatói jelentése, mind-mind oly megkapó s megnyugtató jelenségek voltak, amelyek jóleső öröme, lelkesedésre s tapsokban nyilvánuló elismerésre ragadták el a jelenvőket, megrögzítve a hallgatóságban azt a tudatot, hogy az iskola tapasztalt, okos vezető irányításával hivatásukat pontosan teljesítő, lelkes, munkás, képzett tanerőkkel rendelkezik.

A minden tekintetben sikertült ünnepélyen a mi figyelmünket különösen az igazgatói jelentés ragadta meg. Ritkán hallani olyan jelentést, amely nem nagyot, nem nagyképűsködik, hibákat, mulasztásokat nem takar, hanem a maguk valóságában állítja be a lefolyt eseményeket. És Lukes Ilona jelentése ilyen. Minden szava, minden sora való igazság, telve tanítványai s tanártársai iránti őszinte szeretettel, jóakarattal s elismeréssel. Sajnáljuk, hogy helyszűke miatt egész terjedelmében nem közölhetjük a jelentést.

A jelentés bevezetésében igaz honleányi szeretettel emlékezik meg hazánk szomorú állapotáról, kitartásra, munkára, önképzésre buzdítva tanítványait s mindenkit akiben csak egy szemernyi akarat is van a régi Magyarország visszaszerzésére. „Nem mondunk le a vérrrel megszerzett és több mint ezer éven át megtartott drága magyar hazánkról, de méltók leszünk a régi magyar nőkhöz, lelkesítünk, bátorítunk s főként dolgozunk, munkánkkal igyekszünk visszaszerelni azt, amit elraboltak tőlünk.“

Azután osztályonként közli a beiratkozott tanulók számát. 203 rendes s 39 magántanuló volt. „A növendékek száma a multhoz képest némi apadás mutat, aminek okát részben a felemelt tandíjban, részben a rendkívüli megélhetési viszonyokban kell keresni. A tanulók magaviselete ellen ez évben nagyobb panaszok nem merültek fel, de mondhatjuk, hogy az eredmény, amelyet vártunk, sok növendéknél nem áll arányban azzal a fáradsággal, melyet lelkük művelésére fordítottunk. A legtöbb növendék közepes tanuló, sok a gyenge és rossz, kevés a jó.“

Az iskola igazgatásáról és a tantestület működéséről szólva jelenti: „Nehéz körülmények között, minden tájékoztatás nélkül vettem át az igazgatói teendőket, tudtam azonban azt, hogy a felelősség teljes munkámban nagy segítségemre lesznek a kartársaim, kikkel együtt még fokozottab mérvben teljesítjük kötelességeinket, hogy az iskola jóhírneve ne csökkenjen, hanem emelkedjék. Új tanerőket beosztattak: Sárkányé Szabó Ilona Zsolnáról, Molnár Béla Nagyváradról menekült tanárok. Ez utóbbira meg-

jegyezte: „Benne nagyludásu s kiváló zene-képzettségű tanárt nyert az iskola.“

Részletesen számol be továbbá a tantestület és az önképzőkör évi működéséről, az iskola egészségi állapotáról, utasításokat nyújt a magántanulóknál való eljárásra.

Hálásan emlékezik meg az iskola jötevőiről, különösen is kiemelve gróf Bolza Gézának az iskola fennállása óta állandóan tanúsított jóindulatát s áldozatkészségét, sajnálva az esetet, hogy tovább is nem maradt meg gondnoksági elnöknek.

Dicsérőleg emlékezik meg továbbá az új elnök, dr. Mázor Elemér és az új gondnoksági tagok munkásságáról is.

A jutalmazott tanulók neveinek közlése után hosszab lendületes beszédben bucsuzott el a tanítványoktól. „Szeretném, ha Isten olyan erőt adna nekem, hogy a lelkekbe ki törülhetetlenül bele tudnám vésni: Isten, haza, család. Ez legyen előtetek a legszentebb.“

Megható volt végül a jelentésnek az a része, amikor Lavatka Ilona kartársát, tanártársai nevében is melegszeretettel üdvözölte. „Lavatka Ilona ezzel az iskolai évvel 25 éves tanári működését töltötte be. 25 év, olyan könnyen lehet ezt kimondani, de annak valódi értelmét csak akkor fogjuk fel igazán, ha elgondoljuk, milyen sok-sok nap és óra az, melyek szakadatlan munkában teltek el 25 éven át. Mi akik ismerjük, akik évek óta együtt működünk Lavatka Ilonával, tudjuk, milyen hivatkozás nélkül való, de annál lelkesebb, buzgóbb munkát végzett e 25 év alatt. Jellemének három alapvonását ismerem, az egyik igaz valóságossága, Istenbe vetett erős hite, a másik a kötelesség teljesítés rendíthetetlen érzete, a harmadik a szeretet, szeretet pályája és növendékei iránt, melynek fényes tanujelét adta azzal a fényvel, hogy növendékei jutalmazására 1000 koronás alapítványt tett. Három nemes emberi érzelmeggyökeresítésére törekszünk nevelő munkánkban, azt szeretnők, ha leányaink lelkébe kitörülhetetlenül bele tudnók vésni Lavatka Ilonának e jellemző nemes tulajdonságát. Ki olyan lelkiismeretesen teljesítette kötelességét, mint Lavatka Ilona, az nyugodtan tekinthet vissza a tanítás terén eltöltött 25 évre, a jól, nemesen teljesített kötelesség tudata mindenkor és minden körülmények között lelki megnyugvást fog neki adni. Szívemből kívánom, hogy még nagyon sokáig őrizze meg testi és lelki erejét a nevelő munka számára, legyen örömet, kielégítést azoknak igaz szeretetében, akiknek nevelésére, irányítására van hivatva. Irtassa meg a jó Isten Lavatka Ilonát városunk és a neveléstígy javára még sokáig.“

* **Igazolt tanfelügyelő.** Mikler Sándor békésmegyei tanfelügyelőt a vallás- és közoktatásügyi miniszter végleg igazolta a vármegyei igazoló bizottság határozata alapján. Nevezett tanfelügyelő ugyanis vád alatt volt egy a kömmün alatti kiadott fölhívás miatt. A miniszteri döntés lényegileg ugyanaz, mint a kir. ügyészség megszüntető végzése. Megállapítást nyert, hogy a felhívásnak Ettig Károly tanfelügyelői tolnok, politikai megbízott volt az értelmi szerzője és az ő erőszakos fellépése folytán került nyilvánosságra a szörnyszülött körlevél.

* **A csabai építőipari tanfolyam.** Békéscsabán régibb idő óta volt egy építőipari tanfolyam, amelynek fönntartási költségeit az állam fizette. Mint tudósítónk értesít, most a kereskedelemügyi miniszter értesítette az alispánt, hogy az iskola részére további segélyt adni nem képes és a felmerült költségeket Békéscsaba városára hárítja.

* **Ipariskolánk saját helyiségében.** A háboru kezdetén kilakoltatott iparositanonciskola végre-valahára saját helyiségébe mehet. A most benne elhelyezett csendőriszkola még e hónap folyamán Hódmezővásárhelyre költözik s így már a jövő tanévben a tanoncok oktatása az ipariskolai épületben történik. Ugyanott nyer ellátást a belső körzeti ismétlő iskola is, sőt amint értesülünk, az ág. hitv. ev. egyház tisztán magyar tannyelvű első és második osztálya s a négy osztályú állami elemi leányiskola is ottani el-

helyezését kérelmezte. Kíváncsian várjuk e gordiusi csomónak a megoldását, mert a vallás és közoktatásügyi miniszter azon rendelkezése, hogy a tanoncok csak hétköznapokon taníthatók, egyes tantárgyak tanítása csak nappali órákban eszközölhető, a tanoncoknak nagymérvű szaporodása, azoknak szakcsoportok szerinti beosztása annyira veszik igénybe az épület termeteit, hogy ott más irányú iskolák rendszeres tanításáról nem igen lehet szó, sőt magának az ipariskolának a teljes elhelyezésére sem lesz elegendő helyiség. Az ipariskolai épület a tanocoktatás céljaira lett átalakítva, berendezve s így első sorban kell, hogy annak az érdekét szolgálja.

EGYESÜLETEK.

(**Rokkant ügyek.**) A helybeli rokkant egyesület f. évi július hó 10-én rendkívüli közgyűlést tartott az Árpád-szálló dísztermében. A gyűlés egyedüli érdemleges tárgya az volt, hogy a helybeli egyesület belépjen-e a rokkantak országos szervezetébe; a nemzeti szövetségbe. A gyűlésen megjelent Huszár Imre tábornok is, mint a nemzeti szövetség kiküldötte. A helybeli egyesület ügyvezetőjének, Páll Lajosnak indítványára az egyesület egyhangulag elhatározta a nemzeti szövetségbe való belépést. A szarvasi rokkant egyesület meglátogatására kiküldött tábornokot, mint az egyesület azt jóleső érzéssel tapasztalta, úgy a hatóságok, mint a társadalom arra illetékes tényezői a legelőzékenyebben és legszívesebben fogadták.

Regényesarnok.

A granadai rózsá.

Irtá: Jean Rameau

(26)

Sartilly asszony halála után a férj annyira volt már, hogy megvigasztalódásról szó sem lehetett nála. A kicsapongó életmód elhomályosította elméjét. Genovéva nem volt több tizenkét évesnél, mikor magára maradt Bon-tucquben. Az árvaszék gondnokot nevezett ki számára Miralez Lorenzo ur személyében, a ki Genovéva édesanyjának öcsce volt. A háztartás vezetésére pedig Miralez Enriqueta grófné, egy főnkrement nagynéni vállalkozott. A jeles özvegy olyan termettel bírt, mint egy dragonyos és babonásabb volt akármely kártyavető cigányasszonynál. Azonfelül önfejű volt, mint egy spanyol öszvér és a cselédséget naponta háromszor megátkozta spanyol nyelven, de mihelyt egy zivatar közeledett, szobájába rejtőzött és olyan jámbor lett, mint egy kezes bárány.

Az egymást követő gyász esetek folytán a fiatal leány ritkán hagyta el a kastélyt és az érintkezés a környékbeli birtokos családokkal nagyon meglazult. Bizonyos időközben Miralez ur, a gondnok, látogatóba jött s magával hozta feleségét, egy pompás, elegáns párisi asszonykát, a ki szép szeméi miatt vett feleségül, de ez a nagyon is világias érzelmű házaspár nem érezte magát jól Béarnban és egy-két hét múlva rendszeren Luchonba vagy Biarritzba távozott. Az évnek hátralevő részében Genovéva dalolva járta be a nagy kertet, zongorázott, kutyákat idomított és lóháton járta be birtokát. Kétszer vagy háromszor meg is kérték kezét, de a „házasság“ szó pusztán hallatára elsápadt és reszketni kezdett. Eszébe jutott édesanyjának minden kinszenvedése és megesküdött, hogy a vagyonára vadászó fiatal urakat nem fogja soha sem meghallgatni.

Ilyen volt az a hófehérbe öltözött bájos kis üdeség, a ki előtt Lázár reszketve állott egy szeptemberi napnak délelőtti óráiban, nem mervén fölemelni hozzá tekintetét, mivel trappista fogalmak szerint idomult lelkiismerete büntül róttá fel neki, hogy egyáltalában ide jött. Mikor eltávozott, a fiatal leány sajátságosan érezte magát. Az az egyszerű, őszinte és naiv elbeszélés, melyet a

GUTTMANN LAJOS GÉPMŰHELYE

VOLT KARDOS ÉS GUTTMANN GÉPMŰHELY

Új és legmodernebb szerszámokkal a legjutányosabban készít:

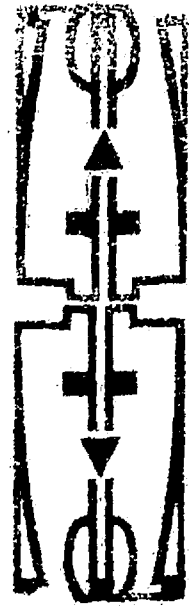
Mindennemű vas és fémpari munkát.
Tömegcikkék gyártását elvállalja.

Autogén hegesztés és vágás a legjutányosabban.
A cséplési idő alatt raktárról szállít mindennemű gépalkatrészt, csapokat, szelepeket, komplett dugattyút, gyűrűket, csapágyat, teljes vezérmű raktáron, dobkósár, gépszij, szelepek, stb.

Csapágyak kiöntése és esztérgálása.

Az új gépekkel felszerelt műhelyben bér munkák is végezhetők.

Mindennemű lakatos munkák pontos és jutányos készítése!

4-26

Teljes kazán felszerelés!

Kazánkovács munkák a legjutányosabban és felelősséggel végeztetnek!

Gépek átalakítása, teljes magánjáró öntvények raktáron.

Összes gép- és motor szerelési munkák!

Malmi munkák pontos, gyors és jutányos végzése!

Aratógéprészek és mindennemű mezőgazdasági gépek javítása és készítése. Az őszi megnyíló mezőgazdasági gépraktárban kaphatók lesznek az összes mezőgazdasági gépek és eszközök, ekék, vetőgépek, morzsolók, darálók, boronák, stb., melyek már most előjegyezhetők.

Elvállal gazdaságok és műhelyek berendezését.

Veszek és eladok mindennemű gépet!

sápadt arcú és félnék tekintetű barát elmondott, nagyon meghatotta. Boldognak érezte magát, hogy jót tehetett vele.

Arra a kalandra is gondolt még, mely előtte való este a zárda fala mögött lejátszódott, mikor egy fél almát átdobott a falon. Miféle gonosz szellem ösztönözte, hogy ilyesmit tegyen? Miért követte el ezt a csintalanságot? Egész éjjel azon töprengett és nagyon megbánta tettét. Azért is volt olyan jó egy trappistával szemben, hogy valamiképpen kiegyenlítse azt, a mit fölfogása szerint előtte való este az egész zárda ellen vétett!

Folyt. köv.

Nagy János kondorosi lakos közli, hogy tégla és cseréparu gyárát már üzembe hozta és kapható nála la. fali téglá 1000 darabonként 2800 kor. la. közönséges égetett cserép 1000 darabonként 2400 kor. Kapható továbbá cement árukból: Fedél cserép, padozott téglá, különféle vájuk, ugmint: csirke, szarvasmarha és sertések részére valók igen jutányos árban. 3-3

Szarvas nagyközség előljárástól.

8382/921.

Hirdetmény.

Közhírré teszi az előljárást, hogy a községi kovács, bognár és lakatos munkálataikat 1921. évi második felében árlejtés útján kívánja biztosítani. Felhívjuk ennél fogva a kovács, bognár és lakatos mestereket, hogy ajánlataikat f. évi július hó 25-ig az iktató hivatalban zárt borítékban adják be. Az ajánlathoz szükséges nyomtatványokat a hivatalos órák alatt a községi számvevői hivatalban díjlanul kaphatnak.

Szarvas, 1921. évi július hó 14-én.

Az előljárást nevében:

Mold, h. főjegyző. Kita András, t. bíró.

Meghívó.

a Szarvasi Gazdák és Iparosok Szövetkezetének Szarvason 1921. évi július hó 24-én d. e. 11 órakor a Szarvasi Takarékpénztár nagyertermében tartandó

Rendkívüli közgyűlésre

a tisztelt részjegytulajdonosokat ezennel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Határozathozatal a vezérigazgató és az igazgatóság között felmerült ellentétek tárgyában.
2. Az igazgatóság kiegészítése a csonka időre.

Szarvas, 1921. július hó 13-án.

Placskó István
elnök.

FIGYELMEZTETÉS. Az alapszabályok 20. §-a alapján ha ezen közgyűlésen határozatképes szám nem jönne össze, úgy július 31-én újabb meghívó nélkül tartandó közgyűlés a megjelenek számára való tekintet nélkül határozatképes a fenti tárgysorozatban felvett tárgyak felett.

Ponyva eladó, pelyva trágyáért becserélhető II. ker. 372. sz. alatt.

Egy erős fiú tanoncúl

felvétetik Szrnka János mészáros és hentes üzletében. 2-2

Andrássy Dezső és Társa

építészeti vállalati és szállítási irodája
SZARVAS, I. KERÜLET 144. SZÁM.

VÁLLAL: épülettervezést és felépítést, háztartározást, épület átalakításokat, gyár és raktár építkezéseket.

SZÁLLIT: meszet, cementet, homokot, téglát, burkolólapokat, kavicsot, kátránypapírt, gipszet, épületfát, palát, fedélcserépet, tűzifát és szenet. Házat, telket keres vevői részére.

KERESKEDEÉS: Piacérről község házával szembe, Beliczey-ut 115. sz. (volt Lusztig házba) helyeztetett át. 9-13

Szolid árak!

Üzlet átvétel!

Értesitem a t. c. közönséget, hogy Boross György fűszer üzletét átvettem s ezt

árukkal dúsan felszerelve

a saját nevem alatt tovább 2-3 folytatom.

Szives pártfogást kér

Demcsák Mihály.

Szolid árak!

Fehér Kereszt drogéria

NAGYTRAFIK MELLETT, BELICZEY-UTON.

Megértkeztek a t. közönség által régen nélkülözött különlegességeket, u. m.: Kalodont, Odol, Nestlé gyermek táplisz, Beretvás pasztilla, kolozsvári Szent László szappan, Földes-féle Margit krém, szappan és puder, Vukovári szappan, Nagyenyedi krém és szappan, Angol fürdő szappan és a legkülönbözőbb illatszerek!

Kefe árak: Fog, haj, köröm, ruha és cipő kefék!

Fésűk: Bontó, sűrű, oldal és borbély fésűk!

Cséplőgép tulajdonosoknak igen fontos!

Szigoru ellenőrzés miatt okvetlen egészítse ki mentőszekrény felszerelését vagy ha az egyáltalán nem volna, úgy azt legjutányosabban nálunk beszerezheti. 6-12

Háztartási cikkek u. m.:

Ruhafesték, kékitő, gyümölcs befőzéshez szalicil és hólyagpapír, Cacao, csokoládé, tea, rum, likör és cognac, maláta, méz és krumpli cukorkák. Sósorszesz, gyomorszesz, Pohó, Lysoform, Kreolin, Benzin, Sósav, Tejoltó, Állattáppor, Baromfivész elleni szer, biztos hatású patkány, poloska, svábbogár és egér irtószerek.